# Erken Çocukluk Döneminde Ebeveylerin Değerlendirme Sürecine Yönelik Farkındalıklarının İncelenmesi

*Habibe Özer Yanarkaya[1], Yusuf Ertan Elma[1], Raziye Günay Bilaloğlu[1]*

[1]*Çukurova Üniversitesi*

Bildiri No: 63 - Bildiri Sunum Şekli: Sözlü Bildiri

Erken çocukluk dönemi, çocukların temel becerilerini kazandığı ve kişisel gelişimlerinin temellerinin atıldığı önemli bir aşamadır. Erken çocuklukta çocuğun geçirdiği öğrenme deneyimlerinin niteliği, ileriki yıllarda çocuğun tüm gelişim alanlarında önemli etkilere sahiptir. Çocuğun doğuştan getirdiği potansiyelini en üst seviyelere çıkarabilmesi erken çocukluktaki öğrenme deneyimlerine bağlıdır ve çocukların nitelikli öğrenme deneyimleri geçirebilmelerinde en büyük sorumluluk sahibi olanlar öğretmenler ve ebeveynlerdir. Öğrenme deneyimlerini niteliği kadar bu deneyimlerin çocukların gelişim alanlarına yansımalarının değerlendirilmesi de oldukça önemlidir. Bu dönemde çocuk, dil ve iletişim, motor beceriler, sosyal etkileşim, duygusal farkındalık ve bilişsel yetenekler gibi alanlarda büyük ilerlemeler kaydetmektedir. Bu dönemde çocukların gelişimini anlamak ve desteklemek için etkili bir değerlendirme süreci, onların potansiyellerini en üst düzeyde açığa çıkarmada kritik bir rol oynamaktadır. Yapılan değerlendirmeler, çocuğun güçlü ve zayıf yönlerini belirlemeye yardımcı olmakta ve eğitim programlarının, öğretmenlerin ve ailelerin çocuğa en uygun şekilde rehberlik etmesine olanak sağlamaktadır. Çocukların değerlendirilmesinde ebeveynler çocuklarıyla en uzun süre vakit geçiren ve onları en iyi tanıyan kişiler olmaları nedeniyle en büyük bilgi kaynağı olmaktadır. Öğretmenler, ebeveynlerle düzenli ve açık iletişim kurarak, çocukla ilgili merak ettiği konuları ebeveynlere sorarak çocuklar hakkında daha fazla bilgi sahibi olmakta ve çocukların okul ortamındaki davranışlarını, davranışlarının nedenlerini daha doğru değerlendirebilmektedirler. Bu iş birliği, çocuğun gelişimine yönelik daha etkili ve kişiselleştirilmiş bir değerlendirme süreci sağlamaktadır. Ebeveynlerin günlük yaşamlarında çocuklarıyla etkileşimde bulunarak, sosyal, duygusal, bilişsel ve motor becerileri gibi alanlardaki ilerlemeleri takip etmeleri önemli olmaktadır. Bu gözlemler, çocuğun kişisel özellikleri, ilgi alanları ve güçlü yönleri hakkında değerli içgörüler sağlamaktadır. Bütün bunlardan yola çıkarak bu çalışma okul öncesi dönemde çocuğu olan ebeveynlerin erken çocukluk dönemi tanıma değerlendirme sürecine yönelik bilgi ve katılım durumlarını, ayrıca değerlendirme sürecinde kendi rollerine yönelik farkındalıklarını incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma nitel araştırma türlerinden durum çalışması olarak desenlenmiştir. Çalışma grubunda; çocuğu okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 12 ebeveyn yer almıştır. Katılımcıların, çocukları özel veya devlet okuluna giden, farklı eğitim düzeylerine sahip (ilkokul, lise, ön lisans, lisans) ve mesleki kıdem gibi değişkenler açısından farklılık gösteren ebeveynler olması tercih edilmiştir. Araştırmanın katılımcıları Adana ili merkez ilçelerinde bulunan çocuğu özel ve devlet okullarında eğitim gören ebeveynler arasından seçilmiştir. Kolay ulaşılabilirlik özelliği dikkate alınarak belirlenen ebeveynler ile araştırmanın içeriği ve amacı konusunda görüşülmüş ve araştırmaya katılmaya gönüllü olan ebeveynler belirlenmiştir. Bu araştırmada durumu ortaya koyabilmek için yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Bu amaçla öğrenmek istediğimiz konuya uygun bir dizi soru hazırlanmıştır. Hazırlanan sorular iki alan uzmanının görüşüne sunulmuş ve dönütleri alınmıştır. Uzmanlardan alınan dönütler doğrultusunda başlangıçta 11 olan soru sayısı 6 soruya düşürülmüş, bazı soruların ifade biçiminde değişiklikler yapılmış, soruların sıralamasında düzenleme yapılmış ve görüşme formuna son şekli verilmiştir. Çalışma grubunda yer alan ebeveynler ile görüşme formu kullanılarak birebir görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeler yaklaşık 30-45 dakika arasında sürmüş ve ebeveynlerin izni ile ses kayıt cihazı kullanılarak kayıt altına alınmıştır. Görüşmeler sırasında, görüşmecilerin ve görüşülen kişinin soruları istediği ayrıntıda yanıtlamasına olanak sağlanmıştır. Verilerin analizinde içerik analizi yapılmaktadır. Verilerin analizi devam etmekle birlikte elde edilen ön bulguların ebeveylerin genelinin, çocukların gelişimlerinin değerlendirilmesinde öğretmenin büyük bir rolünün olduğu görüşünü belirttikleri görülmüştür. Aynı zamanda ebeveynlerin çoğunun çocuklarının ihtiyaçlarını anlamak, duygusal ve zihinsel gereksinimleri hakkında bilgi sahibi olmak ve çocukların gelişim süreçlerini takip etme hususunda kendilerine düşen birtakım görevleri olduğunu düşündükleri bulgusuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte ebeveynlerin, öğretmenlerden kendileriyl düzenli iletişim kurmalarını bekledikleri, çocuklarının akademik performansı, sosyal ve duygusal gelişimi, güçlü yönleri ve geliştirilmesi gereken alanları hakkında düzenli olarak

bilgi almak istedikleri, çocuklarını destekleyebilmeleri için öneriler bekledikleri görülmüştür. Araştırmanın analizinden elde edilen sonuçlar ilerleyen süreçte tamamlanacaktır.

**Anahtar Kelimeler:** Erken çocukluk dönemi, çocukları tanıma ve değerlendirme, ebeveynlerin değerlendirmedeki rolü, ebeveynlerin değerlendirmeye ilişkin farkındalığı